

INVENTAR A AMÈRICA AVUI

Marina Porras / El Matí Digital

Si Pynchon, Foster Wallace, Franzen, Junot Díaz i altres americaníssims postmodernets es posen d'acord per lloar un exenginyer geofísic que es dedica a escriure relats curts diguéssim que ja sabem per on van els trets. Ara, no ens podíem esperar que la cosa fos tan seriosa. Confesso que llegint les primeres pàgines de *Deu de desembre* vaig estar a punt de retornar el llibre cap a Edicions de 1984 exposant que els retirava la paraula per haver-nos venut **George Saunders** com un geni quan em semblava que era un paio que pràcticament no podia construir una frase sense posar-hi una paraula inventada. Però passant pàgines no només no el podia deixar estar sinó que em començava a fer molta gràcia el seu joc i vaig dir-me que per entendre'l havia d'acceptar que en la seva decisió de trencar totes les normes establertes aquesta generació no es farà enrere. Com que saben que no poden explicar res de nou, estan decidits a explicar-se d'una manera radicalment nova, i Saunders s'ha pres aquesta missió molt seriosament.

D'entre les nombroses virtuts saunderianes, la millor és aquesta capacitat de fer el què vol amb les paraules: tensar l'argot fins a límits insospitats, escriure sense articles, deixar frases a mitges, col·leccionar els renecs més estranys i aquesta mania d'interpel·lar constantment el lector amb preguntes, com dient: ¿hi ets, oi?, ¿em segueixes, no?. I la veritat és que no tens altra opció que seguir-lo: Saunders s'implica en cada conte com si s'hi jugués la vida, amb una energia aclaparadora que ve de la necessitat de subvertir el llenguatge per fer aparèixer una nova realitat. Perquè què ens ha de dir aquest home born-in-Texas-raised-in-Chicago que no sapiguem encara? Ens diu que l'Amèrica made in capitalisme salvatge de vegades pot ser molt cruel i que la vida acostuma a ser força injusta. També ens diu que ens mercantilitzem cada vegada més i que en el futur el sexe i l'amor es controlaran amb drogues, que la nostra obsessió materialista cada dia ens fa inventar objectes més ridículs o que la gent que gasta molt es queda sense 'pèmpins'... En fi, tot de coses que no és que no les sapiguem o no ens les hagin dit moltes vegades aquests nois de la postmodernitat (fins i tot estem una mica cansats de sentir-les).

Però ja sabem que amb Saunders no es tracta només del què sinó del com. Amb una barreja de tendresa i humor àcid, Saunders fa desfilar pels seus contes personatges d'ambients aparentment inofensius que amaguen realitats desoladores: nens que carreguen traumes absurdíssims imposats per pares sobreprotectors, noies de passat tèrbol que accepten acabar essent usades com a objectes de decoració de jardí, homes de mitjana edat que han fracassat en uns somnis que ni tan sols eren els seus... Una galeria d'americans, membres d'una decadent classe mitjana, que desesperen per no ofegar-se en derrotes i intenten sobreviure en vides que no acaben de ser com les havien somiat. Realment, si no fos per l'agudíssim sentit de l'humor que gasta l'autor, acabaríem agafant depressió. Però fa l'efecte que Saunders té amb els seus personatges la mateixa relació que amb el seu país: sap que són imperfectes i per això els compadeix, els ridiculitza però els estima.

No sé si Saunders, tal com diu *The Wall Street Journal*, ha ajudat a canviar el rumb de la ficció americana. Sembla que fa alguna cosa tan nova que ningú l'ha sabut acabar de situar. El que diria és que és un potentíssim narrador convençut de tenir un univers que paga la pena de ser explicat, un escriptor conscient que el terreny del llenguatge comú li ha quedat petit i necessita anar per una altra banda. La seva mirada satírica, crítica i compassiva alhora li permet explicar amb molta profunditat el que diria que són els drames morals de gent massa corrent. El que és segur que no necessitem que escrigui cap diari – només cal llegir-lo per adonar-se'n – és que un escriptor amb aquesta energia no pot de cap manera passar desapercebut.

[No és possible acabar aquest article sense destacar amb admiració l'esplèndida traducció que ha fet **Yannick Garcia** de *Deu de desembre*, el que deu haver estat una feinada de 'piiiiiiiiip' mare]